

БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ТА ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

*Міжнародний Форум здоров'я краси та
довголіття "Здорова нація"
Київ, 03 березня 2010 р.*

Доповідач: Микола Кобець,
старший експерт Аналітико- Консультаційного Центру Блакитної Стрічки (АКЦБС)*

* Проект фінансується Європейською Комісією , співфінансується та виконується ПРООН

ПИТАННЯ, ЩО БУДУТЬ ОБГОВОРЕНІ

- Що таке органічне сільське господарство?
- Базові принципи органічного сільського господарства
- Відмінність між органічними, біологічними, натуральними та екологічно-безпечними продуктами
- Проблеми запровадження органічного виробництва в Україні
- Першочергові завдання

«Органічне сільське господарство об'єднує всі сільськогосподарські системи, які підтримують екологічно-, соціально- та економічно доцільне виробництво сільськогосподарської продукції.

В основі таких систем лежить використання локально-специфічної родючості ґрунтів як ключового елементу успішного виробництва. Такі системи використовують природний потенціал рослин, тварин і ландшафтів та спрямовані на гармонізацію сільськогосподарської практики та навколишнього середовища. Органічне землеробство суттєво зменшує використання зовнішніх факторів виробництва (ресурсів) шляхом обмеження застосування синтезованих хімічних шляхом добрив, пестицидів і фармпрепаратів. Замість цього для підвищення врожаїв та для захисту рослин використовуються інші агротехнологічні заходи й різноманітні природні чинники.

Органічне землеробство дотримується принципів, які обумовлені місцевими соціально-економічними, кліматичними та історико-культурними особливостями»

Міжнародна федерація органічного руху (IFOAM), 2002 р.

ОРГАНІЧНЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ҐРУНТУЄТЬСЯ НА:

- ❑ **Принципі здоров'я:** органічне сільське господарство повинне підтримувати та поліпшувати здоров'я ґрунту, рослини, тварини, людини та планети як єдиного й неподільного цілого.
- ❑ **Принципі екології:** органічне сільське господарство має ґрунтуватися на принципах природних екологічних систем і циклів, працюючи, співіснуючи з ними та підтримуючи їх.
- ❑ **Принципі справедливості:** органічне сільське господарство має базуватися на відносинах, що гарантують справедливість з врахуванням інтересів навколишнього середовища та життєвих можливостей.
- ❑ **Принципі турботи:** управління органічним сільським господарством повинне мати попереджувальний і відповідальний характер для захисту здоров'я й добробуту як нинішніх і прийдешніх поколінь, так і довкілля.

Принципи органічного сільського господарства служать для натхнення органічного руху у всій його різноманітності. Вони регулюють розвиток основ, програм і стандартів IFOAM.

Більше того, вони представлені з урахуванням можливості їх застосування в усьому світі.

Ці Принципи застосовуються до сільського господарства в широкому розумінні і охоплюють методи, за допомогою яких люди доглядають за землею, водою, рослинами і тваринами з метою виробництва, переробки та розподілу продуктів харчування й інших товарів.

Вони стосуються способів взаємодії людини з природними ландшафтами, пов'язаними один з одним, і оберігають спадщину майбутніх поколінь.

Проблеми запровадження органічного виробництва в Україні

Правові та
організаційні

Фінансово -
економічні

Соціально -
психологічні

Технічні та
технологічні

Соціально-психологічні проблеми

- ❑ Низький рівень обізнаності населення та виробників щодо особливостей та переваг органічного виробництва
- ❑ Низький рівень екологічної свідомості населення та брак екологічної освіти та спеціалізованих тренінгів для фахівців
- ❑ Необхідність ломки стереотипів, що склалися
- ❑ Інноваційна пасивність менеджерів та державних управлінських структур
- ❑ Відсутність навиків довгострокового планування та небажання ризикувати
- ❑ Низький рівень життя, депопуляція та бідність сільського населення

Правові та організаційні проблеми

- ❑ Недовершеність законодавчої та нормативної бази
- ❑ Створення національної системи органічної сертифікації контролю “органічних” господарств
- ❑ Проблеми, пов’язані з проведенням земельної реформи і паюванням сільськогосподарських земель
- ❑ Необхідність подальшого розвитку відповідної інфраструктури (створення асоціацій/спілок/кооперативів виробників та споживачів органічної продукції)
- ❑ Необхідність подальшого розвитку внутрішнього та зовнішнього ринків органічної продукції
- ❑ Недостатнє інформаційне забезпечення (популяризація органічних технологій, консультації та презентації для виробників та споживачів органічної продукції)

Фінансово – економічні проблеми

- ❑ Відсутність фінансової підтримки, пільг та преференцій з боку держави (хоча би на період конверсії)
- ❑ Фінансові збитки, пов'язані із зменшенням обсягів виробництва продукції в конверсійний період, що особливо актуально для господарств, які працювали з використанням інтенсивних технологій
- ❑ Можливі зміни кон'юнктури ринку органічної продукції за достатньо тривалий конверсійний період (2-5 років)
- ❑ Додаткові витрати, пов'язані з необхідністю придбання спеціальної техніки та обладнання
- ❑ Відсутність дійового механізму страхування ризиків в сільськогосподарському виробництві

«ОРГАНІЧНИМИ» ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ (АБО ПРОДУКЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА) МОЖУТЬ БУТИ ЛИШЕ ТОДІ ЯКЩО ВОНИ ВІДПОВІДАЮТЬ ВСІМ НИЖЧЕНАВЕДЕНИМ УМОВАМ:

- отримані або вироблені **сертифікованим** «органічним» господарством (виробником)
- отримані або вироблені з дотриманням «органічних» **правил та технологій**
- відповідають «органічним» **стандартам**, та
- марковані** відповідним зареєстрованим «органічним» товарним знаком.

Знак маркування «Екологічно чисто та безпечно»

надається продукції, яка пройшла процедуру сертифікації відповідно до міжнародного стандарту ISO 14024 в міжнародній системі незалежної сертифікації SIC (System of Independent Certification).

Знак маркування «Екологічно чистий»

надається продукції після сертифікації продукції органом з добровільної сертифікації (ОДС) (реєстраційний № ОДС-42 Держстандарту України від 04.01.2002 р.) – НВП «Екомедсервіс»

Згадані види екологічної сертифікації є обов'язковими та свідчать про відповідність ряду певних екологічних вимог, тобто вираз «екологічно чисто та безпечно» вказує на те, що умови виробництва, вживані технології, та отримана продукція не спричиняють або мінімізують шкоду навколишньому середовищу протягом всього життєвого циклу продукції від створення до утилізації.

Таке маркування можна зустріти на продукції будь-якої галузі – від побутової техніки і комп'ютерів до косметичних засобів та синтетичних агрохімікатів.

Звичайно, що така сертифікація та маркування не мають жодного відношення до продукції органічного сільського господарства та органічних продуктів харчування.

ЧОМУ В УКРАЇНІ НЕОБХІДНО ВПРОВАДЖУВАТИ ТЕХНОЛОГІЇ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА?

- ❑ **Необхідність відтворення родючості ґрунтів та збереження навколишнього середовища**
- ❑ **Необхідність розвитку сільських територій та підйому рівня життя сільського населення**
- ❑ **Необхідність підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва**

ЩО ТАКЕ «СТАЛИЙ РОЗВИТОК»?

На Всесвітньому Саміті Землі у 1992 році в Ріо-де-Жанейро, була прийнята Декларація і Програма дій, яка затвердила стратегію розвитку

Сталий розвиток - це розвиток людського суспільства, яка передбачає поєднання економічного розвитку, соціального розвитку та захисту навколишнього середовища. Це означає, що розвиток повинен бути взаємодоповнювальним, щоб задовольнити потреби сучасних та майбутніх поколінь.

Основою сталого розвитку є три елементи: економіка, соціальна справедливість та екологія. Ці три елементи утворюють трикутник, в центрі якого стоїть людина.

В центрі цієї триади стоїть ЛЮДИНА

Запровадження в Україні органічного агровиробництва сприятиме:

Таким чином, запровадження органічного агровиробництва в Україні – це практична реалізація принципів сталого розвитку

Економічному зростанню

Соціальному добробуту

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ:

- ❖ **Прийняття Закону України “Про органічне виробництво”**
- ❖ **Розробка і виконання Національної програми розвитку органічного виробництва**
- ❖ **Популяризація органічного сільського господарства та підвищення екологічної свідомості українських виробників**
- ❖ **Розвиток екологічного мислення у виробників і споживачів сільськогосподарської продукції**
- ❖ **Навчання та тренінг фахівців в галузі органічного виробництва**
- ❖ **Створення національної системи органічної сертифікації максимально узгодженої з вимогами світових стандартів**
- ❖ **Проведення маркетингових досліджень стосовно потенційних експортних ринків для української органічної продукції та розвитку внутрішніх ринків**

An aerial photograph of a vast, rolling landscape covered in bright yellow rapeseed flowers. The field stretches towards the horizon, where a line of trees and some buildings are visible. The sky is a deep blue, filled with scattered, fluffy white clouds. In the center of the image, there is a light blue rounded rectangular box with a dark blue border, containing the text "ПИТАННЯ?".

ПИТАННЯ?